

Civilsamhället rekryterar oss att regera: Michel Foucault

Michel Foucault

Det är inte så att enbart "regeringen" regerar. Civilsamhället rekryterar organisationer och medborgare, protestgrupper och rebeller, att vara med och regera. Undersöker vi var olika beslut tas upptäcker vi att flertalet av de som lyder tar beslut. De som underordnar sig tar tillsammans fler beslut än den så kallade "regeringen". Och många av "regeringens" beslut är tagna i lydnad.

Genom att lojalt bli del av civilsamhället producerar organisationer och medborgare lydnad. "Civil society ... leads the individual to enlist 'on the side of one tribe or community'"[1]. Här frestas vi att skapa en dualistisk föreställning mellan de som underordnar sig och de som regerar. Några föreställs ge order medan andra lyder. Men det är snarare lydnaden som regerar.

Bortom centralstyrning

I en [komplex](#) värld tenderar centrerad styrning producera tröghet snarare än styrning. Kungar och diktatorer klarar inte av att styra i så hög grad som vi kanske tror. Den borgerliga revolutionen löser detta genom att decentralisera regerandet. Regering och parlament regerar inte i den omfattning vi gärna föreställer oss. Paradoxalt nog gör istället civilsamhällets medregerande staten mäktigare. När de underordnade blir med i regerandet har staten möjlighet att bli mer styrande än kungaväldet.

Ett myller av regerande gör det möjligt för staten att fungera även i komplexa ordningar: "civil society makes it possible to designate and show an internal and complex relationship between the social bond and relationships of authority in the form of government."[2] Regerande är ett avancerat hantverk som medborgaren behöver skolas in i. Civilsamhället ser till att organisationer och medborgare finslipar rutiner och färdigheter. Underordning förvandlas till skicklighet i lydnad och regerande. Därför blir duktighet avgörande för den framväxande medelklassen.

Organisationer blir hybrider av stat och icke-stat

Det är alltså inte så att organisationer och medborgare underordnar sig en regering som sedan styr dem. Föreställningen om centralstyrning är just en föreställning. Förutom i enkla sammanhang blir det en form av vidskepelse. Utopin om centralstyrning växer fram ur kungaväldet. Kungaväldets utopi smittar av sig och fortlever hos stater, organisationer och företag.

Föreställningen om civilsamhället gör att organisationer, protestgrupper och folkrörelser regerar underordning. Det är underordningen som regerar. De regerar med staten. De blir staten. De blir både stat och ickestat.

Problemlösande, beslutsfattande, organiserande skapar genom civilsamhället samtidigt genuin underordning. Maktkritisk laglydnad och kritisk opposition producerar ett självregerande. Självregerande folkrörelser, proteströrelser, företag, medborgare gör sig på så sätt till hybrider: De blir en del av statens regerande. Samtidigt uppfattar de sig som civilsamhället, vilket definierar sig som motpol mot staten. Kritisk opposition och lydnad hamnar i balans med varandra: "the idea of civil society as spontaneous synthesis and subordination ... we are dealing with a stable equilibrium."[3]

De underordnade blir subjekt

Protester reproducerar ibland vidskepelsen att det är regeringen som är subjektet. Och att de underordnade är objekt för makten. En sådan förenklad föreställning kamouflerar hur makt fungerar. Makt fungerar snarare tvärtom. De som underordnar sig en chef eller en regering producerar ledaren som ledare. Ledaren blir objekt, objekt för underordning, men också objekt för kritik

från organisationer och medborgare: “within civil society there is no need of a *pactum subjectionis*, of the surrender of certain rights and the acceptance of someone else’s sovereignty. There is a spontaneous formation of power.”[4] Makt är lydnad, och med hjälp av civilsamhället är det lydnaden som regerar.

Per Herngren

2015-10-03, version 0.2

Centralistisk centralism skapar funktionell dumhet - bilaga

När organisationer faktiskt försöker centralisera regerandet producerar mikrostyrning och överstyrning tröghet istället snarare än styrning. Trögheten kan kamoufleras genom [funktionell dumhet](#). Organisationen gör inte längre det den är avsedd att göra. Dumheten blir funktionell genom att den gör organisationen nöjd så den inte kollapsar. Utvärderingar och rapporter håller organisationen igång även när den inte längre förverkligar det den ska förverkliga.

Referens

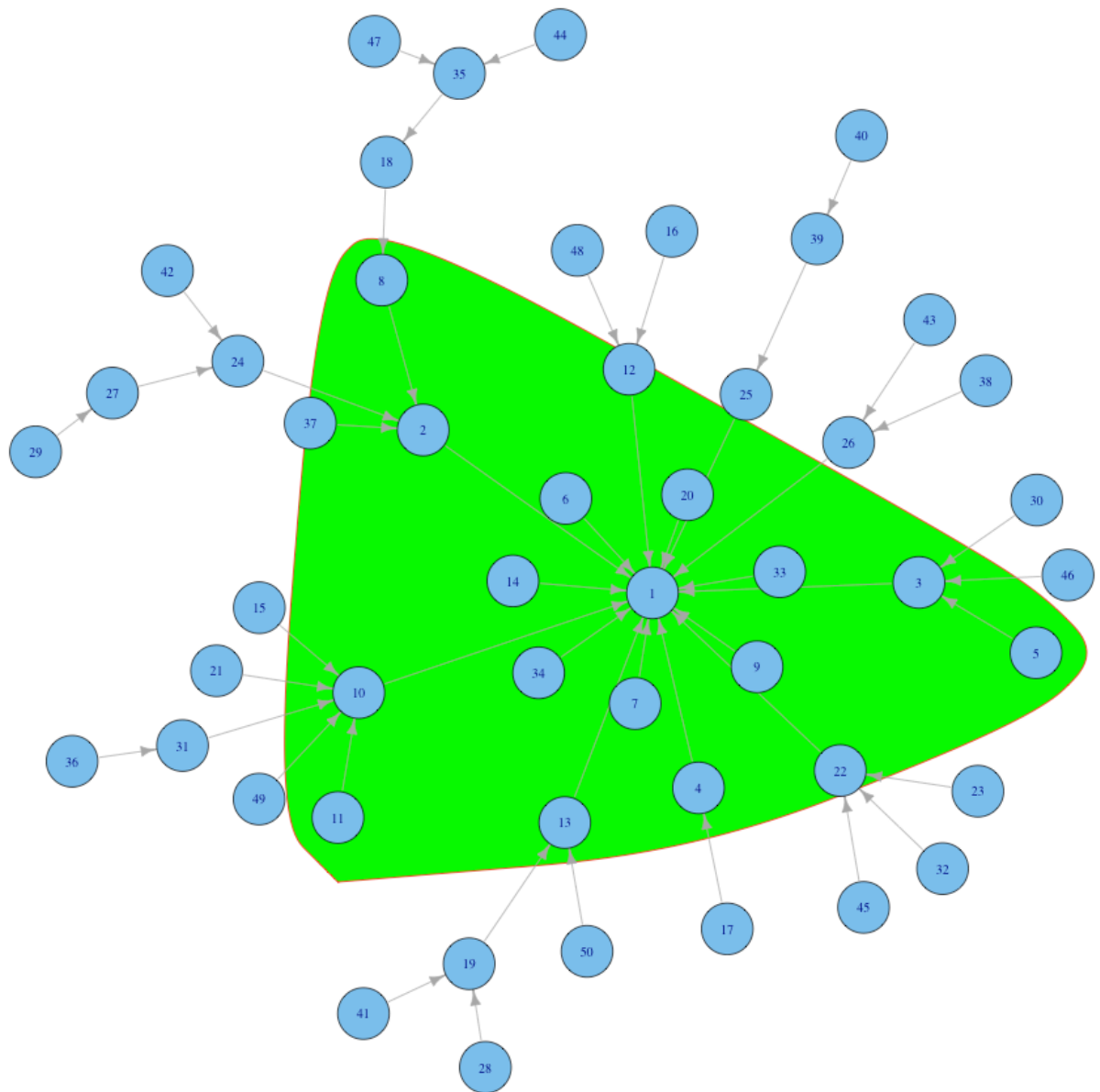
- Michel Foucault, *The Birth of Biopolitics, Lectures at the Collège de France, 1978-79*, New York: Palgrave Macmillan, 2008.
- Per Herngren, [Nationalstaten är religion: Rousseau](#), 2015.
- Per Herngren, [Civilsamhället samlas runt staten: Hobbes, Locke, Ferguson](#), 2015.
- Per Herngren, [Existerar civilsamhället? Michel Foucault](#), 2015.
- Per Herngren, [Civilsamhället som regeringens danspartner: Michel Foucault](#), 2015.
- Per Herngren, [Protesten ger staten makt: Michel Foucault](#), 2015.
- Per Herngren, [Kan kritisk lydnad begränsa staten? Foucault & civilsamhället](#), 2015.
- Per Herngren, [Civilsamhället rekryterar oss att regera: Michel Foucault](#), 2015.
- Per Herngren, [Existerar Sverige? Foucault & mikromakt](#), 2015.
- Per Herngren, [Frihet konsumeras av stat och företag: Foucault](#), 2015.
- Per Herngrens övriga [texter om Michel Foucault](#).

Fotnötter

- [1] Michel Foucault, *The Birth of Biopolitics, Lectures at the Collège de France, 1978-79*, New York: Palgrave Macmillan, 2008, p 302.
- [2] Michel Foucault, *The Birth of Biopolitics, Lectures at the Collège de France, 1978-79*, New York: Palgrave Macmillan, 2008, p 308.
- [3] Michel Foucault, *The Birth of Biopolitics, Lectures at the Collège de France, 1978-79*, New York: Palgrave Macmillan, 2008, p 305.
- [4] Michel Foucault, *The Birth of Biopolitics, Lectures at the Collège de France, 1978-79*, New York: Palgrave Macmillan, 2008, p 303.
-

Texter om centralstyrning

Fortsättning på utopin om den gode konungen

Läs mer: klicka på rubrik

Kejsardemokrati eller singulariteter - Deleuze

Det finns en överdriven tro att samhällen fungerar genom styrning uppifrån, och att samhällsförändring sker om man lyckas påverka dom däruppe. Men fokus på påverkanspolitik blir slöseri med kraft och tid.

Här tar jag upp alternativa teorier som menar att samhällen och organisationer skapas och förändras genom interaktionen mellan självskapande singulariteter. Singularitet är något som får eget liv, något som gör sig självständigt. Demokrati förstås här som ett myller av samverkande singulariteter som var och en organiserar sig jämlikt och demokratiskt.

Kejsardemokrati

Tron på centralstyre kommer från tiden med kejsare och kungar. Myten om hur den upplyste kungen löser folkets problem har blivit en myt om demokrati.

Styrning uppifrån har blivit den vanliga förklaringen till hur samhällen fungerar och förändras.

Även kommuner och folkrörelser försöker gärna återskapa kejsarstrukturen. Vi kan kalla sådana centralstyrda demokratier för kejsardemokratier. Bara kejsaren är demokratiskt vald så föreställs vi ha demokrati. Kejsaren blir paradigm för både regeringar och centralstyrelser.

Kejsardemokrati ställer folk och föreningar utanför demokratin. Folklig aktivism och engagemang tänks inte vara samhället. Det placeras snarare bredvid samhället eller i dess periferi, exempelvis genom att kallas civilsamhället. Istället för att folkrörelser ser sig som samhällen frestas de att tänka att de ska påverka "Samhället". Och politik föreställs fungera via påverkan av opinion och makthavare. Detta gör att folklig aktivism kan bli en flykt från det politiska. Det kan bli en flykt från demokrati i betydelsen folkligt styrande.

Även civil olydnad uppfattas gärna i nord och väst som ett sätt att påverka regeringen. När inte laglig påverkan fungerar ska man kunna dra undan makt från den centrala ordningen genom olydnad. Det skulle göra civil olydnad till ett kraftfullt påverkansmedel. Civil olydnad i nord riktar sig gärna mot en central ordning. I så fall blir även civil olydnad en flykt från demokrati, flykt från möjligheten att folk kan vara med och regera.

Politik som smitta

Från artonhundratals sociologen Gabriel Tarde och hundra år senare Gilles Deleuze får vi verktyg att se hur samhällen och politisk verksamhet fungerar som repeterande pulser, pulser som återskapar sig själva och som driver sig själva framåt. Sådant motstånd och sådan politik fungerar mer som medryckande dans och improviserande musik än som en buss som styrs från platsen längst fram.

Snarare än att försöka påverka centrala ordningar sker samhällsförändringar, enligt dem, mer genom utstrålning: kaskader, kedjeeffekter, kedjor av imitationer. Dessa imitationskedjor får fart genom repetition, övning, experimenterande och träning. De skapar smittor som går från grupp till grupp och från händelse till händelse. Deleuze använder begreppen singularitet och repetition för att visa på förändringar utmed plana ytor snarare än uppifrån och ner.

Singulariteter får liv genom att öva

Singulariteter återskapar sig själva. Singulariteter kommer till liv. Bland grupper och organisationer kan singulariteter uppstå genom pulser, repetitioner och innovationer. Singulariteten kopierar inte exakt, den snarare

övar och repeterar. We “must find the Self of repetition, the singularity within that which repeats. For there is no repetition without a repeater, nothing repeated without a repetitious soul.”[1]

Singulariteter driver sig själv framåt genom intensivt pulserande. Dess väsen är inte ett tillstånd utan intensitet, vila och förändring. “What Spinoza calls singular essence, it seems to me, is an intensive quality”.[2]

Singulariteter avviker genom att upprepa

I repeterandet förändrar singulariteten sig själv, skapar nytt, delar sig, avviker. Genom den repeterande pulsen skapas direkt förändring. Pulserandet är avgörande. Singulariteter är inte enskilda händelser eller aktioner.

Men singulariteter är inte heller generella. De mångfaldigar sig (multiplicitet), utan att underordna sig någon generell[3] eller logisk princip. “What is a judgment of singularity? It’s not the same thing as a judgment called particular, nor the same thing as a judgment called general.”[4]

Singulariteter är vare sig tillfälliga eller generella. Det tillfälliga och det generella har båda svårt att bygga samhällen.

Singulariteter skapar befrielse eller härskande

Istället för central förändring skapar singulariteter ett myller av förändringar. Dessa kan dra med varandra och skapa illusionen av att någon maktordning eller ledare styr. Dominans och förtryck uppstår när olika maktcentran hamnar i resonans med varandra. Resonans är ömsesidig förstärkning.

Singulariteter kan skapa befrielse och revolution, ordning och makt, över- och underordning, jämlikhet och solidaritet, förtryck och krig. Både härskare och befrielsegrupper är beroende av singulariteter. Jaa, även salsa, samba och tango kommer till liv genom att skapa singulariteter: klubbar, kurser, musikgrupper. Det är singulariteter som gör samhällen levande.

En singularitet kan skapa dominans men den är inte själv helt underordnad den ordning den är med och skapar. I så fall vore den inte en singularitet. Visst kan andra ordningar hindra, avgränsa eller krossa singulariteten. Men det vi kallar singulärt är det som repeterar, det som skapar sin egen förändring.

Till skillnad från mekaniska fenomen som nästan helt styrs av ett system eller en ordning gör singulariteter sig delvis oberoende av marknaden, kapitalismen och nationalstaten. Även den radikalaste, nyliberala hyllningskören för kapitalism gör sig till stor del oberoende av kapitalismen. Fångar och fångvaktare gör sig delvis oberoende av fängelset. Soldater gör sig delvis oberoende av kriget.

Singulariteter bryter sig loss från överordnade logiker och trender. De bryter med överordnad makt, och de bryter med generella ideologier. "If repetition exists, it expresses at once a singularity opposed to the general, a universality opposed to the particular, a distinctive opposed to the ordinary, an instantaneity opposed to variation and an eternity opposed to permanence."[5].

Singulariteter är inte autonoma

Singulariteten blir aldrig något enskilt, den blir aldrig sig själv nog, den behöver andra singulariteter, för att samarbeta eller för att göra motstånd. Tja, eller bara för att överleva.

“‘Singularity’ is not the individual but rather the case, the event, the potential, or better, the distribution of potentials in a given matter. Draw the political map of an individual, of a group, or of a society, and there is no essential difference: the aim is to extend one singularity toward proximity with another in such a way as to produce a ‘configuration of events’”[6]

Samhällsförändringar snarare än samhällsförändringen

Samhällsförändringar är aldrig renodlade. Singulariteter lever jämsides med det tillfälliga och övergående, eller med det generella och centralstyrda. Singularitet och generalitet stärker eller motverkar varandra, vävs ihop eller gör sig oberoende av varandra. Ifall en centralstyrd organisation eller regering ska överleva krävs stöd från mängder med singulariteter, vilka inte själva styrs från centralt håll.

Generella beslut från styrande — såväl regeringar som bolagsstyrelser — förklarar bara en liten del av vad som sker. Singulariteter och andra underifrån-mekanismer utgör en överlägset mycket större del av våra

samhällen och organisationer. Därför blir en för stor fokusering på politik och motstånd genom påverkan slöseri med kraft och tid. Tron att regeringar, chefer och styrelser styr det mesta är en vidskeppelse sprid även bland aktivister och folkrörelser.

Singulär politik experimenterar med de samhällen gruppen vill leva. Genom imitationer och innovationer sker samhällsförändring som kedjeeffekter. Det är politik nerifrån snarare än uppifrån.

Per Herngren

2009-04-21, version 0.2.1

Fotnoter

[1] Gilles Deleuze, *Difference and repetition*, Columbia University press, 1994, original 1968, p 23.

[2] Gilles Deleuze, *Lecture Transcripts On Spinoza's Concept of Affect*, Cours Vincennes, 1978 01 24

[3] Gilles Deleuze, *Difference and repetition*, Columbia University press, 1994, original 1968, p 27.

[4] Gilles Deleuze, *Leibniz*, Cours Vincennes, 1980 04 22.

[5] Gilles Deleuze, *Difference and repetition*, Columbia University press, 1994, original 1968, p 2-3.

[6] Gilles Deleuze, *Pericles and Verdi: The Philosophy of Francois Chatelet*, Opera Quarterly, Vol. 21, No. 4, 2005, p 720.

Singularitet eller centralstyrning

- Deleuzes revolution

Alltför stor lydnad producerar kaos och tröghet. Motstånd är nödvändigt i organisationer och samhällen för att skapa ordning och kreativitet. Men motstånd som bara är motstånd mot en chef eller central regering hindrar kreativiteten. För att motstånd ska bli kreativt måste den skapa sig ett eget liv. När något börja leva ett eget liv som inte styrs av något annat kallas det för singularitet. Politik som vill bygga levande samhällen behöver fokusera på att skapa singulariteter. Singulariteter behöver dessutom hamna i resonans med varandra. En singularitet kan inte vara singel.

Singularitet

När jag med vänner spelar cumbia och salsa kan jag som congospelare prova en rytm. Ibland fortsätter rytmen att generera sig själv under låtens gång. De andra fångar upp rytmen: spelar med och mot den. Ifall jag med mina congas inte är helt dominant svarar jag på de andra. Rytmen får ett liv utan att de andra musikerna kopierar mitt congospel. Min rytm återvänder som ny rytm och ändrar mitt spelande. Musiken förändras genom att de som spelar följer varandra. Att följa blir att skapa något nytt.

Deleuze skulle kalla en självgenererande rytm för singularitet. Med självgenererande menas att den börjar leva sitt eget liv. Den kontrolleras inte helt av noter, dirigent eller genre.

En singularitet kan skapa sig sin egen lydnad och makt, men den kan inte förstås som lydnad till någon central makt.

Med hjälp av pulsen kopplar sig rytmer och melodier till varandra och samspekar. En repetition kan i cubansk musik bestå av en eller flera klaves. En klave är en rytm som slås med trästavar under två takter. Klaven slås sällan på alla pulsslagen. Klaven cirkulerar snarare runt pulsen. Och de andra instrumenten cirkulerar runt klaven.

Pulserande skapar affekt

Klave-rytmen skapar en affekt som ger dragkraft till musiken. I Deleuze filosofi verkar affekt genom att sätta fart på saker. Dessutom skapar affekt dragkraft

som singulariteter cirkulerar runt. Affekt fungerar alltså som en form av gravitation.

I sina böcker beskriver Deleuze fenomenet med begrepp som puls, resonans, repetition eller den eviga återkomsten.

Rytmer och melodier multipliceras, avbryts och återkommer. Variationerna mångfaldigar, de multipliceras.

Följa varandra eller följa ledare

Här anar vi skillnaden mellan centralstyrda organisationer och mer samspelande multipliciteter. Man hör när musiker i en orkester är alltför fixerade vid noterna eller dirigenten och inte lyssnar på sina medspelare. Musiken låter steril. Medspelare som spelar mot och med varandra skapar levande musik.

Men även i toppstyrda orkestrar mångfaldigar sig vanligtvis singulariteter och skapar en levande musik som inte går att förklara med dirigentens individuella tolkning av stycket. Att ge erkännandet helt till ledaren skapar en skenbild av hur orkestrar och organisationer fungerar. Det skapar en vidskepelse om en högre makt som styr.

Singularitet är olydnad mot central styrning

Multipliciteter och singulariteter är så dynamiska att de gör sig delvis oberoende av central styrning och kontroll. Detta sker även i auktoritära organisationer, till och med i fängelser och i krig. Total kontroll och total lydnad är omöjligt. Singulariteter sätter fart i oväntade och okontrollerade riktningar.

Till synes toppstyrda organisationer konstruerar alltid sättningar, sprickor och utrymme där singulariteter tar plats och lever sitt eget liv. Annars skulle organisationen inte överleva.

Skydd mot toppstyrning

Även organisationer som identifierar sig som centralstyrda inför skyddsmekanismer mot sin egen toppstyrning. Skyddsmekanismer mot

centralstyrning kan växa fram genom årsmöten, verksamhetsgrupper, separata avdelningar, väggar, rum, rutiner och även genom chefer och medarbetare som aktivt undviker mikrostyrning.

Regering, riksdag och kommunfullmäktige bygger skydd mot sig själva. Politiker får inte utöva politikervälde. Politiker ska inte agera tjänstemän.

Skyddsmekanismer mot toppstyrning finns även i organisationer som använder sig av diktatur istället för demokrati som beslutssystem: alltså även i enpartistater, privata stiftelser eller i kapitalistiska företag.

Total lydnad vore sabotage mot makt

Man hör ibland tjänstemän hävda att de bara följer order eller regelverk. *Som tjänsteman måste jag följa reglerna.* Detta är en falsk självbild. Ifall de faktiskt gjorde detta skulle de inte få något gjort. Om statliga tjänstemän bara följde order och regler skulle staten kollapsa inom några timmar.

Det går nästan att totalstyra en trummaskin eller en bankautomat. Men det är omöjligt att totalstyra komplexa organisationer. Total toppstyrning kan inte hantera komplexitet. När centralstyrningen blir för kontrollerande producerar den oordning och ineffektivitet.

Singularitet skapar ordning genom olydnad

Singularitet ska inte förstås som att den alltid innebär avvikande beteende. Singulariteter kan vika av och revolutionera ordningar. Men singulariteter kan lika gärna möjliggöra en ordning. Speciellt under konstant förändring krävs singulariteter för att en ordning ska överleva. Det är delvis genom singulariteter kapitalism och nationalstater överlevt trots att världen förändrar sig snabbare än nånsin.

Singulär olydnad är nödvändigt för att skapa ordning i komplexa organisationer. Total laglydnad skulle producera kaos och kollaps. Motstånd mot lagar och centrala regeringar ska därför ses som en nödvändighet i alla samhällen och organisationer. Om dessa inte ska stagnera och kollapsa.

Under komplexa förhållanden har olydiga singulariteter möjlighet att producera stabilitet. Föreställningen att laglydnad leder till ordning, och att olydnad leder

till ordning, är falsk. Det är snarare samspelet mellan dem som får ordning att växa fram. Organisationer som närmar sig total laglydnad är ett lika stort hot mot samhällen som total olydnad. Att leva tillsammans är att samverka och göra motstånd.

Per Herngren

2009-03-11, version 0.2

Referens

Gilles Deleuze, Félix Guattari, *A Thousand Plateaus Capitalism and Schizophrenia*, Continuum, 2007, first published 1980.

Gilles Deleuze, *Nietzsche och filosofin*, Daidalos, 2003, original 1962.

Gilles Deleuze, *Difference and repetition*, Columbia University press, 1994, original 1968.

Gabriel Tarde, *On communication and social influence*, The University of Chicago Press, 1969.

Gabriel Tarde, *The laws of imitation*, Henry Holt and Company, New York, 1903, facsimile 2007 by Books on Demand UMI, franska original 1882-1888.

Gabriel Tarde, *Social Laws An outline of sociology*, 1899, reprinted by Batoche Books, Kitchener, 2000.

Gabriel Tarde, *Penal Philosophy*, Patterson Smith, New Jersey, 1968, original 1890.

Kimberlé Williams Crenshaw, "Mapping the margins, Intersectionality, Identity Politics, and Violence Against Women of Color", In: Martha Albertson Fineman, Rixanne Mykitiuk, Eds. *The Public Nature of Private Violence*, New York: Routledge, 1994, p. 93-118.

Manuel DeLanda, *Intensive science and virtual philosophy*, Continuum, NY, 2002.

Manuel DeLanda, "Virtual Environments and the Emergence of Synthetic Reason". *Flame Wars: the Discourse of Cyberculture*. Edited by Mark Dery.

Durham: Duke University Press, 1994.

Per Herngren, [Postprotest, 2005](#).

Makt är mer resonans än centralstyrning - Deleuze

Styrteknik eller reglerteknik

Innan vi undersöker makt i samhällen låt oss först snegla lite på styrning av tekniska system. Styrteknik ses som en gren inom reglertekniken. Styrning behöver ofta inte ta hänsyn till egenskaper hos det som styrs eller vilka förhållanden som gäller. Det förutsätts att styrningen har kontroll över situationen. I extremfallet av styrning behöver man inte ta hänsyn till resonansen, man kan ignorera med- eller motsvängningar.

Andra former av reglerteknik däremot använder återkoppling som uppfattar hur systemet reagerat tidigare. Adaptiva reglertekniker förändrar sig efter förändrade förhållanden. Återkopplingen följer en puls vilket gör att regleringen blir en del av en resonans. Regleringen, återkopplingen och det som regleras är alla med och skapar denna resonans. Genom att motverka icke önskvärd resonans skapar regleringen ordning.

Makt är sällan toppstyrning

Organisationer — som motståndsgupper, företagsledningar eller regeringar — kan inte koppla solida styrstänger eller hydrauliska slangar till sina medlemmar eller lönearbetare. Styrning kan därför inte överföras via en sådan mekanism.[1] Auktoritet och ledande verkar främst genom andra maktmekanismer än centralstyrning eller toppstyrning. Makt som styrning uppifrån gäller bara i några specialfall. Jag föreslår att puls, resonans och rytm är vanligare maktmekanismer än styrning.

Det går inte att reducera makt till någon enstaka mekanism. Olika maktdynamiker verkar samtidigt. Dessa kan motverka eller stärka varandra. De kan också koppla sig eller verka oberoende av varandra.

Här gör jag inget anspråk på att ta upp alla dessa maktmekanismer. Jag kritiserar en centraliserad pyramidföreställningen om makt och försöker visa på rimligare förklaringar till makt.

Centrala beslut utan pyramid

Vissa beslut i en organisation måste förstås som centrala. Men för att beslut tagna av en styrelse eller en regering ska bli en del av organisationens makt måste nya beslut tas. Några av dessa icke-centrala besluten handlar om hur man ska följa de centrala besluten. Men flertalet "lokala" beslut handlar snarare om hur den "lokala" verksamheten ska fortgå. Kommittéer, arbetsgrupper, utskott är främst självgående och självskapande. De ska inte förstås som styrda marionetter. Så fort de låter sig toppstyras eller när någon annan försöker styra dem så blir de tröga. Ifall toppstyrningen blir alltför stor kollapsar verksamheten.

Detta innebär att en överlägsen del av alla viktiga beslut inom en maktordning är icke-centrala. *Icke-central* är väl inget bra begrepp, men just här är det till för att undvika *decentralisering* vilket återskapar föreställningar om centrum och periferi. Motsatsparet centrum och periferi ger en falsk bild av makt som centraliserad. (När jag i brist på synonymer här och var ändå använder *decentralisering* så försök tänka bort motsatsparet centrum-periferi.)

Centrum är inte makt eller makthavare

Centrala beslut är i sig inte makt. För att centrala beslut ska kunna bli delaktig i maktskapandet måste de mångfaldiga sig och decentraliseras.

Auktoritet, ledande och hierarki mångfaldigar sig genom olika dynamiker. Detta sker utan att solida styrmekanismer konstrueras. Ledande och hierarki är mer samspel än styrning. Avdelningar, styrelser och arbetsgrupper koordinerar sig med varandra genom repeterande puls.

Genom att anpassa sig till en puls skapas resonans. Makt är att hänga på pulsen. Dansa med. Bli följsam. Makten svänger och hamnar i resonans.

Diktaturer såväl som demokratier fungerar, enligt Deleuze, genom medsvängningar snarare än som uppifrån-kontroll. The “most rigid of segmentarities does not preclude centralization: this is because the common central point is not where all the other points melt together, but instead acts as a point of resonance” “Even when the State is totalitarian, its function as resonator for distinct centers”[2].

Med hjälp av Deleuze kan vi se hur makt och motstånd bildar resonans. Vare sig makt eller motstånd handlar speciellt mycket om centrum eller centralstyrning. De är snarare spridningar. Spridningar av pulser, repetitioner och rytmer.

Makt som med- och motsvängningar

Det är inte *pulsen* som blir makt utan det som cirkulerar runt pulsen, alltså rytmen. Varje grupp som väljer att underordna sig resonansen i en organisation tar mängder med egna beslut. Ifall dessa *olika* beslut bildar resonans med varandra stärks makten.

Makt ska därmed förstås som den resonans respektive dissonans som stärker eller försvagar pulsen. Detta får inte förstås som att dissonans skulle försvaga pulsen medan resonans stärker dem. Både resonans och dissonans kan försvaga eller stärka pulsen.

Med- och motsvängningar skapar intensitet, de bygger upp ett sväng. Att följa (lyda) pulsen alltför mycket minskar intensiteten och försvagar framåtkraften.

Skillnad snarare än egenskaper

Det är inte de individuella egenskaperna hos det som *svänger med* som driver pulsen framåt utan hur de förhåller sig till varandra. Rytmen (intensiteten) är alltså skillnaden till pulsen. Och skillnaden till andra instrument som deltar i rytmen. *Skillnad* är det som driver pulsen framåt, inte likhet.

Auktoritärt, såväl som demokratiskt, ledande fungerar alltså mer som improviserad jazzmusik på Club Brazil än som en fast maktpyramid. Makt är mer samba än pyramid. Varje musiker spelar en liten del av musiken.

Detta gäller även mestre, dirigenten i en sambagrupp, hon får sin auktoritet

som mestre genom att vara skicklig på att följa pulsen (att själv lyda), samt genom att stärka pulsen, få oss andra att följa den (stärka vår lydnad). Men svänget i samban kommer från att vi spelar runt pulsen, inte så mycket på pulsen. Svänget kommer från olydnaden.

Alla de instrument som cirkulerar runt pulsen stärker eller försvagar "svänget". Både att hamna i otakt eller att ligga för rakt på pulsen försvagar "svänget". De sambaorkestrar som spelar alltför rakt kallas lite föraktfullt för marschorkestrar. Makt är inte strikt marscherande utan det som producerar skillnader, alltså rytmer och intensitet.

Per Herngren

2009-05-05, version 0.2

Referens

Gilles Deleuze, *Difference and repetition*, Translation Paul Patton, Continuum International Publishing Group, 2004.

Gilles Deleuze, Felix Guattari, *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia*, translation and foreword by Brian Massumi, University of Minnesota Press, 1987.

Per Herngrens [texter om Gilles Deleuze](#).

Fotnoter

[1] Gilles Deleuze, *Difference and repetition*, Translation Paul Patton, Continuum International Publishing Group, 2004, p 105.

[2] Gilles Deleuze, Felix Guattari, *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia*, translation and foreword by Brian Massumi, University of Minnesota Press, 1987, p 224.

Makt är decentraliserad - Foucault & Deleuze

Härskandet och regerandet sker inte däruppe i ett maktcentrum. Det är snarare medborgare som tar över regerandet. Vi blir makt med våra kroppar, organisationer och med vårt tänkande. I denna artikel tar jag upp likheter mellan Deleuzes filosofi kring makt och Foucaults governmentality.

Makt kräver inget maktcentrum. Flertalet makttekniker bygger inte på centrum. Vi kan istället lyda traditioner, praktiker, färdigheter, föreställningar eller principer utan att det bildas centrum. Maktcentrum är bara ett specialfall av makt. Men låt oss för en stund studera detta specialfall och undersöka hur även centralisering av beslut är en form av decentralisering.

Ett centrum är ett centrum av något. Ett centrum kan därmed aldrig bara vara sig själv. Då hade det varit sin egen helhet. Ett centrum skapas av det som cirkulerar runt centrumet. Eller av det som pekar i dess riktning.

Centraliserandet mångfaldigar sig. Det är detta mångfaldigande som skapar centrumet.

I geometriska figurer kan det finnas centrum. Men maktcentrum existerar inte. Inte i singularis. Och inte som en mittpunkt där makt kan hålla till.

Det vi uppfattar som ett centrum av makt är snarare flera decentraliserade centra som skapar resonans mellan sig. Genom denna resonans förstärker dessa centra varandra. Det vi uppfattar som ett enhetligt maktsystem är snarare mängder med maktkoncentrationer som börjat dansa med varandra.

Som hamnat i resonans med varandra.

Ett centra är en samling, en förtätning. Och ett centra är alltså något annat än ett centrum, än en mittpunkt.

Maktcentran mångfaldigas

Inte ens staten har ett centrum. Staten har ingen mittpunkt där makten är koncentrerad. Så här beskriver Deleuze resonansen mellan olika centran: "The central State is constituted not by the abolition of circular segmentarity but by a concentricity of distinct circles, or the organization of a resonance among centres."[1]

Låt oss skilja på maktcentran: koncentrationer av makt. Och maktcentrum, maktens mittpunkt.

Maktcentra kan vi kalla grupper och områden där makt koncentreras. Makt förstås här som pulser av lydnad och följsamhet.

För att maktcentra ska produceras återskapas dess pulser ända ut till maktens gräns. Där pulserna ebbar ut upphör makten. Det är maktens gräns. Det är inte konstigare än att betrakta ett dansgolv: Var dansas det? Och var dansas det inte?

Varje form av lydnad och underordning reproducerar pulserande makt. Musiker stampar takten. Lönearbetare tar sig till jobbet på morgonen. Hyresgäster betalar räkningar i slutet på varje månad. Tidningsredaktioner träffas klockan nio på morgonen. Puls är nödvändigt för att decentralisera makt. Och decentralisera makten är nödvändigt för att makt ska bli makt.

Maktcentrum som riktning

Ifall maktcentran är olika förtätningar av makt så är maktcentrum den riktning dit lydnaden, makten pekar.

En makt som bara existerade i själva centrumet skulle inte vara någon makt. Det skulle inte vara någonting. För den punkt som pekas ut existerar inte. Förutom som utpekad punkt. Förutom som en punkt vartåt många vänder sig.

Maktcentrum är en maktteknik för att decentralisera centraliserandet. För att

vi ska veta vart vi ska rikta oss.

Ett maktcentrum skapar inte makt. Det är utpekandet av centrum, riktandet, lydnaden, underordningen som producerar makt. Maktcentrum mångfaldigas som riktning. Inte som en punkt där makten kan existera.

En starkt centraliserad stat är en stat där regerandet mångfaldigas och återskapas i periferin. Den stat där lydnaden inte mångfaldigas i periferin är ingen mäktig stat. Den är troligen en chimär. Eller kanske en fantom av en stat som funnits där tidigare.

Governmentality och Foucault

I sin första februariföreläsning på Collège de France, 1978, lanserar Foucault begreppet governmentality. Han visar hur regerandet genomsyrar vår praktik, vårt tänkesätt och därmed varje underordnad organisation.

Governmentality ska läsas som själv-regerande, självkontrollerande. Problemet för regerandet är inte hur man ska kunna styra uppifrån utan hur ett hushåll eller en institution ska bli självkontrollerande. Vi införlivar regerandet i vårt tänkesätt, i vår praktik. Regerandet blir en del av oss. Vi blir regering.

Governmentality förstås ibland som en rent mental eller diskursiv process. Men det finns inget totalt icke-materiellt medvetande eller icke-materiell diskurs. Tankar och samtal materialiserar och materialiseras. They matters, som Judith Butler visar i *Bodies that Matter* (1993).

Regerande som lokal praktik

Med governmentality kan vi upptäcka hur självkontroll, praktik, tänkande och makt sammanvävs. Självet länkas till tekniken. Det andliga länkas till det materiella. Governmentality visar hur regerandet blir en lokal praktik snarare än centrala beslut av en härskare. Vi styrs inte uppifrån av regeringen, borgmästaren eller bolagsstyrelsen. Bara genom att kontrollera oss själva kan vi komma i resonans med en central styrelse eller regering.

Regeringen styr oss inte. Vi måste styra oss mot regeringen. Det är som en vägskylt. Vägskyltar styr inte bilen. Men vi kan styra efter vägskyltar.

Nietzsche visar med ett liknande resonemang att vi alla är lagstiftare. Vi är med och producerar lagar. En total laglydnad är omöjlig. Lagen återskapas i vår praktik vilket gör att den hela tiden nyskapas. Vår laglydnad skapar ny lag.

Per Herngren

2009-06-08, version 0.2.1

Referens

Gilles Deleuze, Felix Guattari, *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia*, translation and foreword by Brian Massumi, University of Minnesota Press, 1987.

Per Herngrens [texter om Michel Foucault](#).

Fotnot

[1] Gilles Deleuze, Felix Guattari, *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia*, translation and foreword by Brian Massumi, University of Minnesota Press, 1987, p 211.

Härskare styr inte - Spinoza & Deleuze

Spinoza hjälper oss att bryta med föreställningen om makt som styrning.

Spinoza utgår från att samhället finns, att vi befinner oss i detta samhälle, att vi inte kan finna oss utanför det och att samhället behöver ett härskarvälde (dominion).

Spinoza har en container-bild av samhället, han ser det som en helhet vilken innehåller (contain) medborgare och institutioner. Samhället ses också som synonymt med staten. I [andra texter](#) har jag kritiserat sådana containervärldsbilder av samhället. Det finns mer relevanta föreställningar där

kompositioner, kopplingar och sammansättningar ersätter totalitetstänkandet. Samhället blir inte synonymt med staten. Och staten kan aldrig vara ett samhälle.

Det finns dock något intressant i Spinozas teori om staten. Det är att härskarna inte är styrande.

Makt som resonans snarare än styrning

Härskarna styr inte så som det framställs av våra samtida proteströrelser och massmedier. Spinoza bryter med föreställningen om härskande som styrande.

Istället för att vara styrande, marionett spelare, är härskarna mer som bastrummor. Härskarna bör i Spinozas politiska filosofi snarare dominera pulsen. Att leda handlar om att stärka den puls som leder framåt — inte om att styra. Härskarna fungerar mer som resonans, förstärkning av en ton.

De underordnade föreställs agera som mängd och de kallas därför multituden. I Spinozas *A Treatise on Politics* har jag funnit åtminstone två mekanismer som förklarar rundgången mellan härskarna och mängden. Härskarna kan antingen ledas av sin rädsla för multituden. Eller så söker härskarna rekrytera stöd hos multituden.[1] I båda fallen skapas en rundgång, en resonans, mellan härskarna och den underordnade mängden.

Spinoza fastnar dock i en binär dichotomi mellan de rationella, taktiska härskarna, och den opersonliga mängden. Vi får därmed två motsatta subjekt, en härskande grupp som taktiskt och reaktivt agerar mot, eller följer, mängden. Och en lika reaktiv mängd som behöver härskarnas ordning för att förverkliga sig.

Deleuze och Guattari om makt

Makt kodas, enligt Deleuze och Guattari, ofta som binära motsatser: “it simultaneously performs an overcoding by binary organizations and resonance (Powers, Church, empires, rich-poor, men-women, etc.)”[2] Motsättningar mellan två parter, dichotomier, kan inte avfärdas. Men stater verkar inte genom en central binär motsättning.

Stater verkar inte genom centrala maktcentrum. Deleuze och Guattari visar att

stater snarare består av resonanser mellan många maktcentrum.

Vi är alla regerande

Den gamla vänsterföreställningen om att staten förklaras genom en central motsättning måste avfärdas. Vi behöver dessutom avfärda den liberala föreställningen om att makt centraliseras till ett styrande maktcentrum (pyramidmetaforen). *"There are already just as many power centers ... in State societies. The latter ... behave as apparatuses of resonance; they organize resonance."*[3]

Deleuze och Guattari ger oss verktyg för att lämna föreställningen om samhället som totalitet och som synonymt med staten. Sådana totaliteter tänks innehålla både medborgare och lokala samhällen.

Komposition istället för totalitet

Vi får istället verktyg för att se hur makt sätts samman och plockas isär, och där kompositionerna ständigt ändras. Regerande och makt materialiseras överallt. Regerande är mer lokalt än centralt.

Detta sker genom repeterande. Inte repeterande som kopiering utan som nyskapande. Repeterandet kan stärka de dominanta pulserna. Repeterandet kan också producera nya kompositioner och nya synkoper. Repeterandet mångfaldigar eller hålla samman. Relationen härskande och makt (lydnad, underordning) är inte pyramidformad utan utspridande. Makt centraliseras sällan. Makt mångfaldigar sig.

Regerande sprids

Regerande och lydande sprids som svamprötter åt alla håll. Vi är alla blivande regering. Forskare, företagare, lokalsamhällen, föreningar och institutioner tar fler politiska beslut än de som tituleras politiker. Det är inte så mycket parlamentet som producerar politik. Gemensamma beslut tas omkring oss hela tiden.

Det blir därmed ett gravt misstag att vända sig mot ett föreställt maktcentrum och ignorera all politik som sker runt oss. Massmedia och [proteströrelser](#) vänder sig mot ett föreställt centrum. De riktar sig mot, de vänder sig till. De

vänder sig därmed bort från det politiska.

Per Herngren

2009-07-24, version 0.1.1

Fotnoter

[1] Benedictus de Spinoza, *A Treatise on Politics*, London: Holyoake and Co, 1854, paragraph XI p 58.

[2] Gilles Deleuze, Félix Guattari, *A Thousand Plateaus Capitalism and Schizophrenia*, Continuum, 2007, first published 1980, p 219.

[3] Gilles Deleuze, Félix Guattari, *A Thousand Plateaus Capitalism and Schizophrenia*, Continuum, 2007, first published 1980, p 211.

Stormöten som funktionell dumhet

Är stormöten så populära just för att de drar in organisationen i [funktionell dumhet](#)? Attraherar stormöten för att de tränger undan och ersätter organisationens syfte?

Stormöten skapar olika dynamiker som har en benägenhet att ersätta genomförande. Stormöten blir i så fall effektiva som flykt från förverkligande. Stormöten är en bland flera förklaringar till hur grupper och [organisationer](#) dras in i funktionell dumhet.

Funktionell dumhet

[Funktionell dumhet](#) tenderar att uppstå när en organisation eller grupp utvinner mer kraft och energi av att inte genomföra vad den är till för än av att genomföra det. Icke genomförande får en funktion i organisationen.

En dynamik växer fram där [organisationen](#) med tiden oavsiktligt ersätter sitt syfte med andra verksamheter, exempelvis mätningar, rapporter och utvärderingar. Dessa andra verksamheter utformas mer tillfredsställande än att genomföra syftet. Det blir mer engagerande att genomföra ickegenomförande än att genomföra genomförande.

Frågor som annars skulle hanteras i [små arbetsgrupper](#) centraliseras till stormöten. Arbetsgrupper frågar stormötet eller informerar stormötet. Dessa möten fastnar i så fall i tröghet och 'information overload'.

Även konflikter som kunde ha hanterats av en mindre ansvarig grupp [centraliseras](#) till stormötet. Deltagarna dras in i alla möjliga konflikter. Eller så blir organisationen konflikträdd och konfliktundvikande.

Hur stormöten skapar funktionell dumhet

1. Stormöten är tröga för att lösa problem. Detta gör att deltagarna istället fokuserar på tyckanden och invändningar. Att inför andra tycka något stimulerar och fungerar som flykt från förverkligandet. Att tycka och påpeka saker blir attraktivare än att konstruera, bygga och genomföra.
2. Invändningar fungerar dessutom som stoppsignaler. Det går alltid att hitta en invändning. Och deltagare blir skickliga invändare. Det gör att växelspelet mellan uppfinnande, misslyckande och konstruerande stoppas och trängs undan.
3. De som invänder framställer sig som realister. Detta bygger en kraftfull mur mellan realiserande och realism. Det realistiska blir att undvika att realisera. Realiserandet pekas ut som orealistiskt.
4. Utspel och åsikter pissar in revir. Att markera position och domän blir mer tillfredsställande än att innovativt lösa problem. Domäner måste pissas in regelbundet för att inte bli otydliga. Markeringar blir ett återkommande inslag på stormöten.
5. Att vara emot varandra genererar energi, som plus och minus på ett batteri. Att bromsa och kritisera varandras förslag producerar självgenererande system. Motståndare stimulerar varandra genom att vända sig mot varandra.
6. Två parter som vänder sig mot varandra drar in övriga deltagare i

dikotomin. En motsättning kan sätta igång en dynamik där den gör sig själv till huvudmotsättning. Avvikande lösningar trängs undan.

7. Två parter som vänder sig mot varandra tenderar att prata mycket och dominera diskussionen. De blir varandras motparter i en pardans. Deras gemensamma dominans är svår att genomskåda eftersom de säger emot varandra.
8. Och de två skola bli ett. Två parter som vänder sig mot varandra blir i praktiken en part, som när dansare blir ett danspar.
9. Att ersätta kreativa konflikter med motparter som vänder sig mot varandra gör att organisationen blir inlåst i vissa återkommande frågor. Organisationen stagnerar. Detta kan skapa trygghet. Stagnation får en betryggande funktion för deltagarna.

Konfliktundvikande

1. Att centralisera konflikter till stormöten blir för många grupper jobbigt. För att undvika konflikter övergår dessa till att bli konfliktundvikande. Konflikter tas inte till vara. Problem hanteras inte.
2. Konfliktundvikande kan förvandla stormöten till informationsmöten. Detta producerar "information overload". Stormötet blir organisationens flaskhals. Informerandet skapar en självgående stimulerande aktivitet som ersätter förverkligande.
3. Det gemensamma skapandet kan trängas undan av att deltagare rapporterar om rapporter. Parallellt med att arbete alltmer ersätts med redovisningar och rapporter så skapas behovet av bekräftelse. Annars skulle rapporterna producera tomhet. Stormötet blir därför ett forum där redovisningar får redovisas ännu en gång.

Utvinna kraft - fetischism

1. Konfliktundvikande kan förvandla stormöten till en trevlig stund där snälla och uppmuntrande saker sägs. Det sociala tar över.
2. Att förvandla en stor del av gruppen till publik skapar fetischistisk kraft som utvinns ur publiken. Informella och formella ledare utvinner energi från åhörarna. Energi överförs därmed från passiviserade åhörare till

ledning och informella ledare. Stormöten uppfattas därmed som funktionella för ledningen.

3. Att göras till publik kan även användas av den passiva åhöraren för att utvinna kraft. Stormöten drar till sig karismatiska talare som inspirerar publiken. Inspirerandet ersätter kämpande med att förverkliga.
4. Värde kan ersättas av utvärderingar. Att få bra utvärderingar ersätter skapande av värde. Stormöten blir en arena som bekräftar utvärderingarnas resultat, eller som analyserar hur resultatet kan förbättras. Resultat av arbete ersätts med resultat i utvärderingar.
5. Skapande av värde kan också ersättas av mätande. Värdet i att bruka, skapa, samarbeta och samtala ersätts med mätande av kundnöjdhet och nöjda medarbetare. Nöjdhet tränger genom mätningar bort förverkligande. Stormötet blir ett forum där statistik förvandlas till kraft. Det alstrar nummermagi. Nummer uppfattas innehålla kraft.
6. Eftersom energi kan utvinnas ur stormöten blir den funktionella dumheten funktionell. Varje förslag om att arbeta mer självständigt i mindre grupper motverkas kraftfullt. Och varje förslag om att grupper ska samarbeta och koordinera med varandra tolkas som att stormötena faktiskt ändå är nödvändiga. Stormötet gör sig immunt mot förverkligande arbete i mindre grupper.

Per Herngren

2017 07 22, version 0.1.1

Stormöten eller mindre grupper: bilaga 1

En utgångspunkt för den här texten är att möten är effektiva på att lösa komplicerade problem i storlek från två till åtta deltagare. För exempelvis textskrivning kan två personer vara effektivare än fem. För att uppfinna kan fem personer vara effektivare än åtta. För att upptäcka problem och fallgropar kan åtta personer vara effektivare än två.

Formeln $n(n-1)/2$ ger antalet individuella relationer i en grupp. Där n är gruppens antal. Formeln visar alltså antalet par som behöver förstå varandra och samarbeta med varandra. Hur många individuella missförstånd som

behöver redas ut. Och hur många möjliga personliga konflikter som gruppen behöver hantera.

Det finns andra faktorer som skapar flaskhalsar och tröghet men något förenklat visar formeln att en grupp som går från exempelvis sju till nio deltagare fördubblar svårigheten och komplexiteten i att försöka förstå varandra, samarbeta och hantera konflikter.

Formeln blir därmed en delförklaring. I möten med fler än åtta deltagare behöver några dra sig tillbaka och bli mer tysta och passiva. Jämlikhet blir matematiskt omöjligt.

Stormöten måste producera åhörare och publik för att de ska fungera. Själva samtalet förs mellan kanske fem-sex deltagare. Ifall fler yttrar sig så sker det i form av monologer snarare än samtal. Det är inte praktiskt möjligt att jämnt referera till varandra. Inte heller att bolla tankar fram och tillbaka. Samtalande, tillsammans-talande, sker mellan max sju-åtta personer oberoende om gruppen har åtta, femton eller hundra deltagare.

Förutom formeln som visar antalet individuella relationer använder jag arbetsgrupper som paradigm (mönster) för att jämföra med stormöten. Arbetsgrupper som arbetar självständigt utan att mikrostyras av styrelse, ledning eller stormöte utvecklar andra arbetssätt än stormöten. Arbetsgrupper varvar planering, genomförande, problemlösning, omsorg och ömsesidig hjälp. Den växlar mellan olika typer av möten, och den varvar funderande med genomförande. Arbetsgruppen kan misslyckas eller lyckas med detta. Arbetsgruppen är inget enhetligt ideal utan bara ett hjälpmedel i analysen.

Flera av de handlingar som tas upp i kritiken av storgrupper kan få en konstruktiv funktion i mindre arbetsgrupper. Det gäller att inte förvandla kritiken till moralism eller generaliseringar.

Dynamik: bilaga 2

Dynamik innebär att effekter med tiden skapar oväntade effekter. Förutsättningarna förändras. Det som är dynamiskt måste begripas historiskt, över tid. Det som gällde igår gör att något annat gäller idag. Förutsättningarna förändras. Nya förutsättningar skapar effekter som gör att de nya

förutsättningarna snart inte heller gäller, inte på samma sätt. Samma sak kan alltså få olika effekter över tid.

Dynamisk analys ska därför inte blandas ihop med helhetsförklaringar eller statiska förklaringar eller linjära förklaringar.

Funktionell i systemteori: bilaga 3

Funktionell i systemteorier syftar på återkommande handlingar, händelser, relationer, platser och saker som är med och återskapar delar av en organisation. Eller som återskapar delar av ett fenomen eller ett system.

Det funktionella är det som inte är avsiktligt. Funktionellt skiljer sig därför från instrumentellt handlande där effekten är avsiktlig och planerad. Funktioner är inte uttänkta. Exempelvis kan gemensamma fikapauser på en arbetsplats få funktionen att lösa problem, konflikter, sprida idéer och färdigheter.

Ifall organisationen medvetet organiserar fika för att lösa problem och konflikter blir fikat istället instrumentellt, inte funktionellt.

Instrumentalism och dess funktion

Instrumentella handlingar kan få en funktionell funktion i en organisation. Funktionell dumhet skulle delvis kunna förklaras med ensidigt fokus på instrumentella avsikter. Istället för att förverkliga så fokuserar organisationen på handlingar som ska sätta igång en kedjereaktion som förhoppningsvis uppnår målet i framtiden.

För teorin kan detta bli förvirrande. Skulle det instrumentella kunna vara samma sak som funktion? Nä, det gäller att skilja på funktionen med det instrumentella från instrumentalism. Instrumentella handlingar får alltså oavsiktliga konsekvenser. Instrumentella handlingar är till stor del icke-instrumentella. Detta kan leda till att det funktionella och det instrumentella ofta får motstridiga konsekvenser. Trots att det är samma handling. En viss avsikt får en helt annan funktion. Funktionell dumhet är ett typexempel på detta.

Förklara funktion i organisationer

Funktionella händelser orsaksförklaras ibland med funktionell effekt: att dess funktion i organisationen är orsaken till att de existerar.

Talcott Parson som var det stora sociologiska namnet inom strukturfunktionalismen under femtiotalet förklarade funktion med funktionen för helheten (organisationen, samhället).

Men att förklara funktioner utifrån en helhet blir en mystisk instrumentalism. Skulle det finnas någon mystisk intelligent kraft i system och organisationer som genererar funktioner som är bra för organisationen? Skulle organisationer ha sina egna gudar som ser till att det går bra för organisationen? Eller skulle det existera en omedveten högre intelligens i organisationer som vet vad som är bra för organisationen?

Funktion som resonans

Istället för att tänka helhet kan det vara mindre mystiskt att undersöka hur olika saker och händelser börjar dansa med varandra. Dansen skapar en form av gravitation, en dragkraft som drar till sig mer dansande. Och dansen fortsätter. Denna dans och puls får funktioner som drar iväg med organisationen. Detta kan vara bra eller dåligt för organisationen. Eller så omvandlas organisationen till något annat. En revolution sker.

Funktionella händelser skapar egna värden. Dessa värden kan dra med deltagare och grupper i organisationen. "Det var ett trevligt samtal! Hinner du vara med på eftermiddagsfikat? Jag köper nybakade bullar i bageriet." Goda bullar och trevligt sällskap kan få oväntade effekter för en organisation.

Luhmann och sociala systemteorin

Funktionalisten Niklas Luhmann började på sextiotalet kritisera mysticismens kring Talcott Parsons tro på helheten och vad som var bra för helheten. Luhmann förklarade istället funktion främst med hur system producerar skillnad från andra system. Och skillnad från sin omgivning.

Hur blir system självskapande? Hur rör sig danspar på dansgolvet utan att krocka, blanda ihop sig och upplösas som par?

Luhmanns systemteori undersöker hur system kan bli självständiga. Vad är det för funktioner i system som skyddar det från extern information och påverkan?

Hur kommer det sig att organisationer lever sina egna liv istället för att påverkas av andra organisationer? Det är det som Luhmanns sociala systemteori förklarar, eller försöker förklara.

Hans systemteori blir därmed också en hjälp att förstå hur regeringar, parlament och företag skyddar sig från påverkan från aktivister och solidariska organisationer.

Dysfunktionell

Att skilja på dysfunktionell och funktionell kan göra att analysen missar att det dysfunktionella ofta är funktionellt. Det får en funktion i organisationen. Det blir lätt att analytikern omedvetet blandar in åsikter och tyckanden i ordet dysfunktionell. Det återskapar en mystisk, rationell helhet. Ett högre rationellt syfte i systemet.

Dysfunktionell kan dock användas som en kritik. Kritiken blir då en intervention i organisationen. En intervention som kan få en egen funktion. Kritikern kan påpeka att:

1. en funktion i en organisation drar iväg med organisationen så den blir något annat än vad den är till för.
2. en funktion kan blir självdestruktiv för organisation. Den gör att organisationen kollapsar.

Feministisk kritik mot stormöten - bilaga 4

"Under sjuttioalet ifrågasatte exempelvis Barbro Backberger från Grupp 8 stormötesformen, som hon menade 'var den mest odemokratiska form man kunde ha för det var bara de som kunde ta för sig som dominerade och styrde debatten'". (Karin Milles, "Från maninnor till cyborger: Hur feminister har skaffat sig språklig makt", [Linnéuniversitetet](#), 2017.)

Referens

Mats Alvesson, André Spicer, "A Stupidity-Based Theory of Organizations", *Journal of Management Studies*, Volume 49, Issue 7, November 2012, p 1194-1220.

Mats Alvesson, André Spicer, *The Stupidity Paradox. The power and pitfalls of functional stupidity at work*, Profile Books Ltd, 2015.

Roland Paulsen, *Vi bara lyder: en berättelse om Arbetsförmedlingen*, Atlas, 2015.

Niklas Luhmann, *Social Systems*, Stanford University Press, 1995.

Per Herngren, [Texter om funktionell dumhet](#).

Per Herngren, [Funktionell dumhet](#), 2014.

Per Herngren, [Skicklig inkompetens](#), 2008.

Per Herngren, [Bortom styrmodeller](#), 2010.

Per Herngren, [Postreformism](#), 2016.

Demokrati fastnar i kejsardemokrati - Chiara Bottici & Spinoza

Den parlamentariska revolution som ersatte kungaväldet saknade föreställningar om andra ordningar, om andra system. Den saknade fantasi, och just därför återskapade den kungarikets struktur.

"A people accustomed to royal authority and held in check only by it, will despise any lesser authority and hold it in contempt." "This is why a people

have often been able to change tyrants but are never able to get rid of them or change the monarchical form into another form of state.” (Spinoza, 1670, 2007, s 227.)

Filosofen Spinoza (1632-1677) var skeptisk till revolutioner utan fantasi och föreställningsförmåga. Med hjälp av Spinoza reflekterar Chiara Bottici kring frihetliga ordningar och nödvändigheten av fantasi för politiska förändring. Hon verkar som professor i filosofi i Europa och New York.

Parlament gör sig till kungavälde

En demokratisk revolution som inte föreställer sig andra former av demokratier än att ta över riket återskapar ett nytt kungarike. Staten, parlamentet och regeringen vidareutvecklar den utopiska struktur som formade kejsarväldet och kungariket. *Får vi bara en högre makt som styr så ordnar det sig.* Fram växer vad man skulle kunna kalla kejsardemokrati eller [demokratisk centralism](#). Det tycks som kommunister, konservativa, liberaler och socialdemokrater satte sig i sköna fåtöljer med var sitt glas rökigt maltwhisky. Varför bråka? Låt oss åtminstone komma överens om en central maktordning! Låt oss slippa bekymra oss för vad myller av demokratier skulle ställa till det för oss! Är vi överens?

“Spinoza’s alleged skepticism towards revolutions goes however hand in hand with his critique of superstition and the political use of imagination more generally. This is particularly clear in the Theological-Political Treatise, where Spinoza explicitly says that revolutions are doomed to fail, because a people used to monarchy will inevitably follow the same pattern of imagination and institute another monarch.” (Chiara Bottici , 2012, p 588.)

Avsaknad av myter producerar vidskepelse

Avsaknad av politisk fantasi pressar in det politiska i vidskepelse: det vi ser framför oss är den enda möjliga ordningen. Avsaknad av myter fångar oss i Myten.

Politisk vidskepelse använder olika begrepp för att producera det givna som givet: realism, nödvändigt, rationellt, extremism, ytterlighet, kaos. 'Realistisk vidskepelse' kan uttryckas: *Vi har en Ordning, ett System, och all verklig förändring kan bara göras inom Systemet.* Lokala revolutioner, revolutioner i

periferin, eller svärmar av revolutioner, vore i så fall orealistiskt enligt denna form av politisk realism.

Vidskepelse blir en delförklaring till varför demokratier i nationalstater, nationella intresseorganisationer samt folkrörelser gärna utformas som kungariket. Idealbilden blir en pyramid med ett styrande riksorgan högst upp. Denna utopi skulle kunna kallas kejsardemokrati eller [demokratisk centralism](#). Demokratisk centralism omvandlar suveränen till riksstyrelse, riksdag eller regering. Och kejsarens krigsmakt omvandlas till nationell militär.

Demokratisk centralism använder föreställning om samhället som en [stor sfär](#) som vi skulle vara instängda i. Identitetspolitik uppfinns: utopin är att stat, folk (nation), landområde (land), språk, kultur ska bli ett. Levande samhällen som kretsar kring torg trängs undan av en föreställning om Samhället som en väldig [container](#).

Lydiga medborgare återskapar varandra som undersåtar.

Det som den borgerliga revolutionen tillför jämfört med äldre former av kejsarvälde är individualismen. Den borgerliga revolutionen instiftar microkejsare där individen är Herre över sig själv, över sina upplevelser, tankar och handlingar. Individen som en mini-härskare växer fram ur föreställningen om en rationellt handlande individ som har sig själv i centrum. Samtidigt som föreställningen om individen som härskare över sig själv återskapas undersåten genom lydiga medborgare. Denna motsägelse genererar en ömsesidig energikälla.

Fantasier förverkligar

Politiskt realiserande realiseras genom fantasi. Politisk förändring kräver att vi övar oss i att föreställa oss möjligheter utöver det givna. Det politiska samtalet kräver fantasi. Utan fantasi vore politik inte politik utan snarare administration och rutin. Hmm, fast även administration kräver fantasi.

Verklighet skulle vara obegripligt utan fantasi. "Va? Har månen en baksida?" "Men vaa! Varför skulle du behöva gå i en skola?" "Ääh! Varför skulle vi investera i sjukvård?"

Förverkligande realiseras genom att vi kan föreställa oss något annat. Detta

gäller såväl hantverk, vetenskap som politik.

Fantasin är lika viktig för den härskande ordningen som för den revolutionära förändringen. Oförmågan att föreställa sig en annan ordning är i sig en fantasi. Att andra ordningar skulle vara omöjliga, att de skulle vara orealistiska, är vidskepelse visar Spinozas filosofi.

I proteströrelser kan denna vidskepelse ta sig uttryck i negationen, vara emot. Istället för att bygga bättre ordningar så negeras den bestående ordningen. Protesten blir då att inte vilja. Viljan att inte vilja. Istället för att bygga och föreställa sig nya ordningar vänder en sig mot Ordningen. För det finns ju ingen annan ordning att vända sig till.

Men även en revolutionär vision om en viss bestämd Ordning; en Annan ordning vilken skulle vara den enda ordning som verkligen kan ersätta den nuvarande; även en sådan revolutionär vision är vidskepelse. Fantasi mångfaldigar möjligheterna.

Att komma förbi vidskepelse är inte att bli strikt saklig eller logisk, menar Spinoza, inte heller att vi skulle behöva mer fakta eller mer information. Vidskepelse övervinns med fantasi, föreställningar om andra möjligheter. Fantasifullt förverkligande övervinner politisk vidskepelse.

Fantasier är kroppsliga och materiella

Föreställningar, idéer, myter, fantasier är del av det materiella, de är materialiserande. De lever inte i en egen idévärld vid sidan av den materiella verkligheten.

Chiara Bottici ovanliga läsning av Spinoza tar bort dualism mellan kropp och tanke, mellan den verkliga materiella världen och idévärlden. Föreställningar och fantasier är verkliga, och de är del av verkligheten. Lögner, falska föreställningar, är del av verkligheten såväl som sanna föreställningar.

Genom denna speciella läsning av Spinoza överskrider hon föreställningen om att föreställningar är representationer. Representationer av en annan värld. En värld som vi föreställer oss som mer verklig än våra föreställningar om den världen.

Att en lögn är verklig så fort den uttalas innebär inte att den är sann. Genomsådandet av lögner sker främst genom en väl utvecklad föreställningsförmåga, menar Spinoza.

"Imagination has a bodily grounding; the mind is just the body that is felt and thought. Furthermore, an idea is for Spinoza "a conception of the mind." In contrast to Descartes, for whom an idea is a content that the mind has, Spinoza emphasizes that ideas imply an action". (Chiara Bottici , 2012, p 592.)

Per Herngren

2013 12 10, version 0.2.2

Referens

Chiara Bottici , "Another Enlightenment: Spinoza on Myth and Imagination", *Constellations Volume 19*, No 4, 2012.

Benedict De Spinoza, *Theological-Political Treatise*, Cambridge University Press, 2007, original 1670.

Konflikthantering för komplexa organisationer

Från centralstyrning till komplexitet. Kurs i samarbets- och beslutstekniker i komplexa organisationer. Deltagarna på kursen övar konkreta och praktiska metoder och organisationsmodeller för att öka kreativ komplexitet i organisation och team och samtidigt skapa möjlighet till stabilitet.

Komplexitetsteori visar hur överstyrning skapar instabilitet och tröghet. Hur sätter man igång singulära verksamheter som blir självgående (autopoiesis), och som koordineras snarare än behöver styras? Hur använder man sig av puls och resonans för att mångfaldiga kraft och spara energi?

Deltagarna övar tekniker för att mångfaldiga möjligheten för team att ta och

genomföra beslut så att komplexitet och stabilitet kan samspela i organisationen. Komplexitet blir därmed smidigare och enklare än en komplicerad och trög centralstyrning.

Övningarna under kursen bygger vidare på forskningen kring komplexitet och icke-linjär stabilitet, samt hur arbetslag kan fungera mer som rhizom och resonans än genom kontroll och underordning.

Referens

Per Herngrens texter om [vetenskap och teori kring konflikthantering](#)

Per Herngrens texter om [icke-linjära och komplexa organisationer](#)

Övning och teori vävs samman

Exempel på praktiska övningar och metoder under kursen. Konkreta vardagssituationer används för övningarna för att metoderna ska ge användbara färdigheter snarare än abstrakta insikter:

Komplexa organisationer

Puls, rytm, resonans, gravitation.

Pyramid, molekyl, rhizom, mångfaldiga, multiplicera, molekyl, atom, organism, montering, komposition assemblage, värdera-skapa värde, bygga byggande.

Skicklig inkompetens: vaga begrepp och modeller, pseudokommunikation.

Tröghet: Vet inte! Vad ska jag göra åt det då? Ingen sa åt mig att-. Men jag hörde att-.

Mikrostyrning: svårigheter, informationsöverflöd, avlasta, belasta, delegera tillbaka.

Beslutsmöten

Avbryta samtal, ta tillbaka ordet.

Osäkerhet: förklara sig, försvara sig, ursäktande, ignorerad.

Fördela auktoritet: besserwisser, bulldoser, trångsynt, dominera, låsa sig, nej-sägare, ja-sägare, stigmatisera, stämpla, gnällspik, spela offer, känslösam, tjat, övertala, utpressning.

Problemlösning

Förhandlingstekniker: skiljedom, principstyrd, förhandling, out of the box-lösning, kompromiss. "Som om" istället för "för att".

Mötestekniker: förslagsrunda, beslutsrunda tidsunderlättare, stämningsunderlättare, maktingripare, hustomte.

Dialogtekniker: affirmerande dialog, dialektisk dialog, styrt lyssnande, aktivt lyssnande, immanent kritik, skapa värde eller värdera, innovativt frågande. Säg ifrån, höj rösten, gräla, skälla, skrika, skällsord, visa ilska.

Folkrörelse blir oligarki

Oligarki kommer från grekiskans *oligos* som betyder *få* och *archo* som är härska. Oligarki är ett fåmannavälde.

Inom sociala system teorin förstås varje ideell organisation som samhälle. En organisation är lika mycket samhälle som en stad, och kanske till och med mer samhälle än en nationalstat. Precis som för andra samhällen bör vi maktkritiskt analysera regerandet i organisationer.

I sin avhandling *Tanter och representanter* lyfter Gun Jonsson fram två idealtyper av ideella organisationer – oligarki och direktdemokrati. Oligarkin

inom organisationen växer fram i sju steg. En uppdelning görs mellan aktiva och betalande medlemmar. Istället för rotation av arbetsuppgifter driver några få spindlar i nätet organisationen. Och istället för att styrelsen koordinerar olika lokal- eller arbetsgruppers verksamheter tar styrelsen över och driver en egen verksamhet. Styrelsen börjar leva sitt eget liv och skyddar sig mot lokala grupper vars verksamhet ibland uppfattas som ett hot mot organisationen. Organisationen ses inte längre som arbets- och lokalgruppernas verksamheter utan som styrelsens och personalens verksamhet.

Gun Jonsson visar att en organisation lika gärna kan organiseras mer delaktigt och demokratiskt. Hon nämner några tekniker för detta. Inom feminismen finns nu en avancerad uppsättning verktyg för effektivare och mer demokratiska organisationer. Det är dags för innovationer, träning och finslipning! Det Gun Jonsson föreslår blir en revolution för många ideella föreningar.

Per Herngren

2007-04-17, version 0.1

Referens

Gun Jonsson, *Tanter och representanter, Dilemman i frivilliga organisationer - en fråga om oligarki eller demokrati*, Akademisk avhandling vid Sociologiska institutionen, Umeå universitet, No 44, 2006.

Göran Ahrne, *Recension* av avhandlingen i Sociologisk forskning nr 4, 2006.

Protest avsätter oss som regerande

Alla organisationer regerar. När vi samlas i en liten grupp tas beslut och initiativ som börjar styra gruppen. Gruppen skapar sig en politik. Politisk förändring blir möjlighet. Ibland lyckas inte gruppen regera, istället är det vädret som regerar. Eller tidsbrist. Eller huslån. Eller ett lönearbete.

Myllret av regerande krockar. Ibland stärker olika regeranden varandra, ibland motverkar de varandra. Ibland uppstår konflikt, komplexitet och stabilitet, ibland harmoni, stagnation och dominans. Ibland är vi bara förvirrade.

Här analyserar jag hur protester avsätter oss som regerande. När protester pekar ut ett parlament eller ett stort företag som Aktören, som den som borde lösa problemet, som den som Regerar, då gör protesten oss till underlydande, till offer, till objekt. Protesten offergör oss.

Myten om centralstyrning

Det har uppstått olika myter om härskargudar som styr och regerar över världen. Det vore kanske skönt om någon styrde allt som hände. Vi skulle ju slippa ansvar.

Under historien har sådana onipotenta myter överförts på kejsare och regeringar. Fortfarande idag tror många att det är möjligt för en regering eller diktator att centralt styra myllret av samhällen och organisationer.

Sådana myter gör ibland att folk som vill ha politisk förändring vänder sig åt samma håll. De ställer sig bredvid varandra. De gör sig till en gigantisk publik som tittar bort mot en scen, en scen som ofta befinner sig bortom horisonten, utom synhåll.

Regera

Regera kommer från latinets gubernare: att styra, och grekiskans kubernan: att kontrollera någots riktning. Vi är alla inblandade i en massa regerande. Ibland är det en förkylning som regerar. Ibland min dåliga kondition. Ibland är vi, trots förkylningar och trötthet, med och organiserar politisk förändring.

När jag suttit i fängelse har jag inte regerat speciellt mycket över mitt utrymme. Det har inte heller blivit så mycket pendlande och resande. Men just därför har fängelset gett mig frihet att regera över min skrivartid. Jag regerar över mitt skrivande mycket mer i fängelse än utanför. Jag har aldrig lyckats vara så effektiv i mitt skrivande i den så kallade friheten som i fängelse.

Tvång är avgörande för att vi ska kunna organisera och regera. Annat regerar över oss. Andra regerar. Därför skapas utrymme för oss att regera.

Michel Foucault visar att makt och härskande alltid skapar utrymme för motstånd. Och utan motstånd finns ingen möjlighet att regera.

Mohandas Gandhi visar att makthavare inte existerar. Det går inte att ha eller förvara makt. Makt är alltid lydnad, underordning, hörsamhet, samarbete, följsamhet. Makt måste alltid ges igen och igen.

Någon invänder att en jordbävning, mordbrand, eller en bomb, eller ett dödande skott, tar bort möjligheten att styra och ställa, att göra motstånd. Visst! Katastrofer och dödande tar bort möjligheten till motstånd. Utplåning tar också bort möjligheten till makt och härskande. Utplåning eller fängslande tar bort möjligheten till lydnad. Makt kräver samarbete och hörsamhet. Att döda någon ger inte makt över den personen. Det tar bort alla möjligheter till makt.

Befrielseörelser regerar

Rättvis handel genomför rättvis handel. Därmed regerar rättvis handel. En ny rättvis ekonomisk ordning kan uppstå mellan ett rättviseskåp i Hammarkullen och ett kaffekooperativ i södra Mexiko. Skåpet och kooperativet tränger tillsammans undan kapitalism. Kapitalism kan givetvis försöka tränga tillbaka. Men det är ju ett tecken på att kapitalismen inte regerar.

Frivilligt samarbete, fildelning, kooperativ och ideella organisationer tränger undan kapitalism. Istället regerar ömsesidig hjälp.

Feministiska mötestekniker genomför jämlik och delaktig demokrati. Härskande och manliga ordningar tränger sig på, men feministiska mötestekniker lyckas ofta hålla tillbaka dessa ordningar. När detta lyckas regerar feminism, jämlikhet och demokrati. Feminism genomför feminism. Mål och medel blir ett i feministiska mötestekniker. Feminism och jämlikhet skjuts inte på framtiden.

Civil olydnad är att börja regera. På en militärbas. På en djurfarm. Eller i ett flyktingfängelse. Under en stund, på en viss plats, innan gripandet, så regerar ickevåld, fristad och befrielse.

Ibland smittar olydnaden av sig. Ifall smittan sprider sig erkänns olydnaden och blir en ordning. Ohörsamhet blir hörsamhet. Vi får strejkrätt, religionsfrihet, befriade samhällen utan krig och förtryck.

Allt regerande är olydnad mot något annat. Och civil olydnad är att börja regera.

Erkänna varandras organisationer som politiskt regerande

För att alla olika organisationer, olika befriade samhällen, ska kunna fortsätta att regera behöver de bli erkända, och de behöver erkänna andras regerande. Befrielse kan inte vara sig själv nog. Olika befrielser behöver peka ut varandra som regerande. De får inte vända ryggen mot varandra genom att vända sig mot ett enda politiskt Subjekt långt därborta.

Alla behöver inte peka ut alla. Men politisk förändring behöver trassel av ömsesidigt erkännande. Detta beroende av varandras erkännande förstärker regerandet.

Sårbarhet och beroende är möjligheten till politisk förändring. Ömsesidigt erkännande och stöd tränger undan härskande, murar och kontroll. Befrielse måste förstärka andra befrielser. När detta leder till ömsesidigt erkännande skapas långsiktig politisk förändring.

Tillsätta varandra istället för avsätta varandra

När vi pekar ut ett egentligt politiskt Subjekt, det som borde lösa problemet, så avsätter vi oss själva. Vi avsätter också andra. Här är några metoder som används i proteströrelsen för att avsätta varandra. Som alternativ skissar jag några möjliga vägar att istället tillsätta varandra som regerande.

Protesten vänder sig mot

En proteströrelse som vänder sig mot Stockholm eller Bryssel vänder ryggen åt andra, åt andra håll.

En protest som pekar ut en viss regering som den som borde lösa problemet tillsätter själv denna regering. En regering existerar inte som en substans. Den existerar bara som regering just när folk lyder dess försök att regera.

En regering måste ständigt tillsättas igen och igen, genom att pekas ut och genom lydnad.

Protesten tillsätter det den vänder sig till. Protesten utser sin regering. När alltför många vänder sig åt ett håll avsätts den egna rörelsen. Samtidigt avsätts rörelser runt omkring. Andra pekas inte ut som subjekt, som aktörer, som regerande. Vi tror oss inte kunna skapa politisk förändring. Det är bara de därborta som kan skapa politisk förändring. Inte vi.

Möjligheter att tillsätta varandra. Genom att vända sig åt olika håll, mot olika organisationer, genom att koppla ihop varandra, genom att dansa till varandras olika rytmer, genom att erkänna varandras regerande, så distribueras styrandet. Regerandet mångfaldigas.

Erkänn varandra som aktörer, som regerande. Det skapar befrielse och politisk förändring.

Det var så den borgerliga revolutionen gick till. När parlamentarisk demokrati skulle tränga undan kungavälde så bad inte borgerligheten kungen om att bygga upp demokratin åt dem. Borgerliga organisationer byggde tillsammans upp parlament, och tillsammans knuffade de med tiden undan kungaväldet.

Senare trängde sig även arbetare och kvinnor in i parlamenten. Den borgerliga revolutionen visar oss hur andra revolutioner kan börja regera.

Protesten blir ett nej

En proteströrelse som säger nej till ett beslut, en regel, en lag, ett privat företag, en myndighet eller ett parlament, reducerar sig själv till en negation, till ett hinder.

Nejet negerar skapandet. Vi vill inte. Vi säger nej. Nejet tror sig inte själv om att kunna skapa. De där, de andra, de där borta, de är skapande. Men inte vi.

Nejet gör sig själv till ickeregerande. Vi bygger inte befrielse. De andra, de däruppe, de ska befria oss.

När protesten regerar så regerar ickeskapandet. De som skapar trängs undan av protesten.

Möjligheter att tillsätta varandra. Börja skapa. Våga misslyckas. Förstärk andras byggande. Imitera varandra. Kopiera. Lär av varandras misstag. Finslipa och gör bättre. Uppfinn nya tekniker som andra kan imitera och finslipa.

Ingrip vid förtryck. Låt det positiva skapandet, lösningen, intervensera i våld och förtryck. Träng tillsammans med andra organisationer undan destruktiva maktordningar, istället för att protestera mot, och därmed tillsätta, dem.

Det engelska ordet displace betyder både tränga undan och ersätta. Politisk förändring tränger undan och ersätter andra ordningar.

Befrielsen blir ibland självgod

När en organisation, eller en tät allians, blir introvert, sluter sig inom sig själv, blir sig själv nog, då slutar den erkänna andra. Den slutar att förstärka andras regerande. Den erkänner inte sitt beroende av miljontals andra organisationer över hela världen.

Möjligheter att tillsätta varandra. Bygg kampen på sårbarhet och ömsesidigt beroende. Samarbeta, skapa allianser, samordna. Hitta gemensamma pulser och resonanser. Dansa med varandra.

Be om erkännande och ge erkännande. Be att få styra över något och be om hörsamhet. Hörsamhet är alltid ohörsamhet mot något annat, något som håller på att trängas undan.

Per Herngren

2013 02 26, version 0.1

Tack till Otto von Busch, Monki, Lisa Gerenmark, Christopher Kullenberg, Tobias Herrström, Lena Martinsson för samtal om hur vi blir regerande och lagstiftande.

Referens

Per Herngren, [Postprotest Ickevåldets poesi](#), 2005.

Per Herngren, [Sårbara förutsättningar för politisk förändring – Judith Butler](#), 2011.

Per Herngren, [Samtidsslaverie: hur aktivism hindrar politisk förändring](#), 2013.

Texter om postprotest

[Postprotest och proaktivt motstånd](#)

[Deleuze, Nietzsche & postprotest](#)

[Protest avsätter oss som regerande](#)

[Anti ger makt makt - Sara Ahmed](#)

[Kritik döljer lydnad - Sara Ahmed](#)

[Protest blir fetischism - Zizek](#)

[Protest mot det negativa gör det positivt](#)

[Problemet är de som protesterar: Thoreau](#)

[Samhällsförändring är rekursiv](#)

[Motstånd i resonans - påverkar inte](#)

[Respons ej politisk påverkan: Judith Butler](#)

[Påverka inte - Islamisk occasionalism](#)

[Demonstrationståg från militär styrka](#)

[Yta utan djup](#)

[Köp inte grisen i säcken](#)

Bortom styrmodeller

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen

Ledarfixering

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen

Medarbetarskap inte ledarskap

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen

Istället för en styrelse

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen